

Werkplan coaching pastoraatgroepen 2015-2016

Portefeuillehouder: J. Eijken

Versie: 2

Datum: 19-08-2015

*“Was het niet hartverwarmend zoals Hij onderweg met ons sprak en de Schriften voor ons opende?”
(Luc. 24,32)*

Inleiding

In de nieuwe parochie Maria Sterre der Zee (opgericht met ingang van 1 januari 2015) zijn nu 6 pastoraatgroepen actief, verbonden aan de gemeenschappen H. Antonius Abt, H. Willibrord, H. Agnes, H. Jacobus, H.H. Driekoningen en H. Ignatius. Behalve in de Agnesgemeenschap zijn deze pastoraatgroepen een nieuw verschijnsel in de genoemde gemeenschappen. Ze maken deel uit van de nieuwe structuur van de geclusterde parochie, waarin het pastorale team cluster-breed actief is. De pastoraatgroepen hebben de verantwoordelijke taak om de relatie tussen het pastorale team en de parochianen in hun gemeenschap levend te houden. Leidend is het pastorale beleidsplan 2013-2016, dat in de aanloop naar de nieuwe parochie door het pastoraal team is opgesteld. Dit beleidsplan zal in het jaar 2016 moeten worden geactualiseerd en aangepast aan de nieuwe omstandigheden.

In het beleidsplan lezen we onder meer: *“In dit pastorale beleidsplan schetsen wij algemene lijnen voor de nabije toekomst, die per jaar (vanaf 2014) nader geconcretiseerd zullen worden in een werkplan. Wij vinden het van belang om zoveel mogelijk draagvlak te creëren voor onze benadering in de verschillende gemeenschappen binnen de nieuwe parochie.”* (blz. 3) De pastoraatgroepen zijn voor het creëren van dit draagvlak onmisbaar. Verder staat in het beleidsplan, dat de pastoraatgroepen de relatie onderhouden tussen het pastoraal team en de lokale gemeenschap en mede inhoud geven aan de uitvoering van het pastoraat ter plaatse (blz. 4). Daarvoor is het van cruciaal belang, dat de pastoraatgroepen het pastorale beleid van harte ondersteunen. Zij spelen daarnaast een belangrijke rol in de gemeenschapsopbouw (zie blz. 6).

Het pastoraal team en de pastoraatgroepen dienen steeds *“on speaking terms”* met elkaar te blijven. Het is de taak van de coach om die goede relatie over en weer te bevorderen. Met het oog hierop heeft het pastoraal team in gezamenlijkheid besloten, dat een tussentijdse evaluatie in het voorjaar 2015 nuttig en nodig is. Vandaar dat ondergetekende in de maanden april en mei een ronde heeft gemaakt en aan de 6 pastoraatgroepen 3 vragen heeft voorgelegd:

1. *Hoe ervaren jullie je relatie als pastoraatgroep met jullie gemeenschap?*
2. *Hoe ervaren jullie je relatie als pastoraatgroep met het Pastorale team?*
3. *Het pastorale beleidsplan cluster Den Haag-Noord loopt van 2013 tot in 2016. Haar missie is: “Katholiek Den Haag: spiritueel én solidair!” In het volgende jaar is bijstelling en nadere actualisering van het beleidsplan nodig. Hebben jullie positieve suggesties?*

Hieronder volgt eerste een verslag van de reacties uit de 6 pastoraatgroepen. Daarop volgen enige conclusies voor het werkplan 2015-2016.

Verslag tussentijdse evaluatie pastoraatgroepen april – mei 2015
Hier volgt een verslag van de reacties aan de hand van de 3 gestelde vragen.

1. *Hoe ervaren jullie je relatie als pastoraatgroep met jullie gemeenschap?*

Pastoraatgroep H. Agnes (gesprek d.d. 26-2-2015): dit is een moeilijke en makkelijke vraag. We bestaan al een aantal jaren. We hebben contact met de groeperingen in de Agnesgemeenschap via onze portefeuilles. Het zou wel goed zijn, als onze Vormselgroep ook contact krijgt met de Vormselgroepen in de andere gemeenschappen in de parochie Maria Sterre der Zee. Het zou goed zijn, als de portefeuillehouder catechese in het pastoraal team daartoe het initiatief neemt. Het zou wel goed zijn ons te presenteren in de beide vieringen op zondagochtend (Nederlands en Spaans). We merken, dat we het minst bekend zijn bij de Spaanstalige gemeenschap. Onze indruk is, dat zij moeilijk te betrekken zijn bij structurele zaken (andere culturele instelling).

Pastoraatgroep H. Ignatius (gesprek d.d. 17-3-2015): ons werk is zwaar; we voelen ons onrustig en aarzelend. De parochianen komen (nog) niet naar ons; we gaan ons binnenkort voorstellen aan de gemeenschap. Er is wel een groepje verontruste parochianen, maar deze staat los van de pastoraatgroep. Rond de liturgie is er veel gedoe; er is elk zondag wat (m.b.t praktische zaken). Er is tijd nodig voor gewenning aan de nieuwe situatie. Zo is bv. het Jenhkakoor weggevallen: hoe komen we aan een nieuw koor? Het karakter van de liturgievieringen is sinds 1 januari anders geworden: de nieuwe voorgangers poneren zich meer. De priester is centraal komen te staan (dat zijn ze blijkbaar gewend). In de oude situatie stond de gemeenschap centraal en stond de voorganger ten dienste van de gemeenschap, ook in de liturgie. We hebben het gevoel 30 jaar terug in de tijd te zijn gegooid. Vroeger was er ook een ongeschreven regel in het pastoraat: als er een nieuwe pasto(o)r kwam, veranderde hij in het eerste jaar helemaal niets.

Pastoraatgroep H. Willibrord (gesprek d.d. 22-3-2015): we zijn nog intern aan het opstarten. Een goede aftrap was een gezamenlijk etentje en samen kijken naar de film "The Son of God". We hebben afspraken gemaakt over onze portefeuilleverdeling; ook willen we ons binnenkort presenteren in de vieringen in de Marthakerk (11.00 uur en 13.00 uur). In de eerste instantie willen we niet te veel hooi op onze vork nemen. We gaan eerst kennismaken met alle groepen: luisteren naar wat er leeft. Vanaf 2013 hebben we een nieuwe paus; daardoor is en andere wind gaan waaien in het Vaticaan: daar zijn we erg blij mee. Een van de leden merkt op: "dit huis heeft heel veel zorg nodig!"

Pastoraatgroep H. Antonius Abt (gesprek d.d. 22-4-2015): we kunnen nog niet echt spreken van een relatie tussen pastoraatgroep en Antonius Abt-gemeenschap. We zijn bezig de verschillende werkgroepen (die vallen onder ieders portefeuille) te bezoeken. Onze rol na de mis op zondag is ook nog minimaal. Op 10 maart hebben we samen met de beheergroep een "groot overleg" georganiseerd om de leden van werkgroepen en koren te informeren over de structuur van de nieuwe parochie en positie van de Antonius Abt-gemeenschap daarbinnen. Dit heeft geresulteerd in een brief aan het pastoraal team, waarin we diverse zorgen over de nieuwe situatie tot uitdrukking hebben gebracht. We zijn blij, dat we dit hebben gedaan. We zijn ook tevreden met de schriftelijke reactie van het pastoraal team, bij monde van pastoor Dolf Langerhuizen. Het is verder een goede ontwikkeling, dat de Filipijnse gemeenschap in onze pastoraatgroep is vertegenwoordigd. Het is waardevol om elkaar beter te leren kennen, zij het dat een cultuurwijziging nodig is in de organisatie ter plaatse. Er is nog een gebrek aan onderling vertrouwen. Goede communicatie vinden wij een belangrijke prioriteit in deze periode na de fusie.

Pastoraatgroep H. Jacobus (gesprek d.d. 24-4-2015): onze pastoraatgroep begint inmiddels goed te lopen. We hebben ons gepresenteerd en dat heeft goed gewerkt. We staan vaak achterin de kerk; daar worden we dikwijls aangesproken, al moeten veel vrijwilligers nog wennen aan de nieuwe situatie. Zo is er bv. een verschil tussen bespreken en besluiten! Het programma van de catechese loopt goed: we zijn bezig met de opstart van de “compendium-groep” (bestudering Compendium Catechismus van de Katholieke Kerk). Dit kan ook interessant zijn voor de andere gemeenschappen binnen de parochie. Wel zijn we ineens geconfronteerd met het nieuwe doopschema; dit werkt verwarrend naar ons programma van de doopcatechese. Toch constateren we geen wezenlijke verschillen met de situatie van vóór 1 januari, al heeft de pastoraatgroep veel meer verantwoordelijkheden dan de Pastorale Raad in de oude situatie (was slechts een adviescollege).

Pastoraatgroep H. Driekoningen (gesprek d.d. 13-5-2015): De pastoraatgroep heeft zich gepresenteerd op het Driekoningenfeest in januari 2015. De relatie met de gemeenschap is nog niet duidelijk. Een aantal pastoraatgroep-leden zijn contactpersoon voor de locaties Paschalis, Marlot en OLV van Goede Raad. Daarnaast hebben we de portefeuilles als volgt verdeeld: liturgie, geloofsverdieping, diaconie (ouderen, wijkcontacten, oecumene) en diaconie (MOV, M25). De portefeuillehouder geloofsverdieping laat weten een duidelijker rol te vervullen dan vroeger het geval was: dat is een positieve ontwikkeling. De portefeuillehouder diaconie (ouderen, wijkcontacten, oecumene) laat echter weten: ik moet mij invechten in de bestaande werkgroepen, die zich tamelijk gesloten opstellen.

2. Hoe ervaren jullie je relatie als pastoraatgroep met het Pastorale team?

Pastoraatgroep H. Agnes: de nieuwe parochie is voor ons toch een hele omschakeling. Vroeger was kapelaan Johnny altijd bij de vergaderingen van de pastoraatgroep. Ook diaken Ronald was er regelmatig bij. Nu pastoor Dolf Langerhuizen en af en toe Jan Eijken. De relatie met het nieuwe pastoraal team moet nog groeien.

Pastoraatgroep H. Ignatius: we hebben nu vooral contact met pastoor Dolf Langerhuizen, de relatie met de andere leden van het pastoraal team is minder, meer functioneel. Een praatje na de viering tijdens de koffie werkt positief. Pastoor Langerhuizen is aimabel, dat waarderen we. Anderzijds worden nogal wat zaken doorgedrukt (regels paaskaars, de kwestie m.b.t. de volgorde van het ter communie gaan): dat vinden we niet prettig. We snappen overigens, dat de nieuwe parochie ook wennen is voor de leden van het pastoraal team: overal zijn plaatselijke gebruiken weer anders.

Pastoraatgroep H. Willibrord: het is wennen van beide kanten, dat het pastoraal team nu meer op afstand is komen te staan van de gemeenschappen, en dat de pastoraatgroepen nu meer verantwoordelijkheid krijgen ter plaatse. We zijn bereid om die verantwoordelijkheid op ons te nemen; dit vraagt om een goede onderlinge afstemming.

Pastoraatgroep H. Antonius Abt: de relatie met pastoor Dolf Langerhuizen verloopt nogal eens stroef (is hij uit op controle?); wel zijn we erg blij met zijn brief in antwoord op de brief van het eerder genoemde “groot overleg”. De relatie met de coach Jan Eijken is goed. Dat geldt ook voor de leden van het pastoraal team die voorgaan in onze kerk. Wel zijn we nog te kort bezig om een echte “trait d’union” te kunnen zijn tussen pastoraal team en de parochianen. We verwachten van het pastoraal team een type leiding, dat zich enerzijds vertaalt in kennisoverdracht en anderzijds in ondersteuning en positieve stimulans. Spanningsveld is wel: hoe kunnen we onze verantwoordelijkheid waarmaken in een hiërarchisch systeem?

Pastoraatgroep H. Jacobus: de aanwezigheid van Ad van der Helm (“vader van de Jacobus gemeenschap”) wordt in de pastoraatgroep erg gemist, al wordt de aanwezigheid van pastoor Dolf Langerhuizen ook erg op

prijs gesteld. Het “communiqué van het pastoraal team” vinden we belangrijke informatie. Tip: bij “bereikbaarheid Pastoraal team” zouden de portefeuilles van de teamleden moeten worden vermeld. Dan kunnen we hen gerichter benaderen.

Pastoraatgroep H. Driekoningen: de relatie met de leden van het pastoraal team wordt als zeer positief ervaren. “Ik krijg veel meer vrijheid, en krijg hulp wanneer ik daarom vraag.” Er is sprake van een ware cultuuromslag: een positieve en constructieve relatie met het pastoraal team. Wel moet er nog veel groeien. We moeten weer leren om initiatief te nemen! In de oude situatie was er veel ongenoegen onder de vrijwilligers; velen waren afgehaakt.

3. *Het pastorale beleidsplan cluster Den Haag-Noord loopt van 2013 tot in 2016. Haar missie is: “Katholiek Den Haag: spiritueel én solidair!” In het volgende jaar is bijstelling en nadere actualisering van het beleidsplan nodig. Hebben jullie positieve suggesties?*

Pastoraatgroep H. Agnes: het pastorale beleidsplan is nog erg algemeen. We zien uit naar de werkplannen. Er is een verschil tussen de gemeenschappen Agnes-Ignatius-Willibrord enerzijds en de gemeenschappen Antonius Abt-Driekoningen-Jacobus anderzijds. Er spelen andere problemen: in de eerstgenoemden staat het armoedeprobleem veel meer op de voorgrond. Kijk uit om van de nieuwe parochie “één grote soep” te maken: ga positief om met de verschillen en verschillende benaderingen. Wat betreft de veranderde mistijd (9.30 uur): mindervaliden en mensen die afhankelijk zijn van zorg halen dit niet. Verder loopt de communicatie nog niet soepel: de een krijgt wel een bestuursbrief, de ander niet. Verder werkt “roundcube” complicerend: hier is een wachtwoord voor nodig, maar een van de leden zegt er niet in te kunnen komen.

Pastoraatgroep H. Ignatius: het pastorale beleidsplan is voor ons nog erg vaag en roept bij ons vooralsnog de reactie op: “het zal wel”. De communicatie is nog matig. We waren ook verbaasd over de eed die pastoor Langerhuizen tijdens de installatieviering (30 januari jl.) aflegde: is een dergelijke intentieverklaring niet een zaak van het gehele pastoraal team (over “teambuilding” gesproken...)?

Pastoraatgroep H. Willibrord: de nieuwe benadering van paus Franciscus heeft gevolgen voor het pastorale beleid van onze parochie. Wij zijn een multiculturele gemeenschap: dit vraagt om meer concrete uitwerking. Ook de nieuwe openheid naar seksuele minderheden betekent een meer open pastorale benadering met betrekking tot de thema’s huwelijk en seksualiteit.

Pastoraatgroep H. Antonius Abt: er is meer aandacht nodig voor de migrantengemeenschappen in het beleidsplan. Daar zijn veel jonge mensen te vinden, die belangrijk zijn voor de toekomst van de Kerk. Het citaat van paus Franciscus aan het einde van het beleidsplan is erg uitdagend:

*Paus Franciscus roept ons op om de geslotenheid van de oude parochiecultuur te verlaten en structuren te ontwikkelen “om te kunnen gaan naar we nodig zijn, waar de mensen zijn.” Hij noemt dit een “pastorale ommekeer”, waarin we “worden van een Kerk die het geloof regelt tot een Kerk die het geloof doorgeeft en mogelijk maakt”. Deze richting bevat **dé uitdaging bij uitstek** voor de komende jaren!*

Dit laatste gedeelte van het pastorale beleidsplan vraagt om nadere concretisering, maar roept meteen de vraag op, of de nieuwe nadruk op rechtzinnigheid deze dynamiek uiteindelijk niet zal afremmen.

Pastoraatgroep H. Jacobus: het is wat vroeg om nu al veel over het pastorale beleidsplan te zeggen. Wel vinden we het beleidsplan erg algemeen geformuleerd: nadere toespitsing in werkplannen is daarom noodzakelijk (zie bv. jaarplan Jacobus)! Ook kan onze katholieke identiteit scherper worden geformuleerd: zowel de verticale (bv. aanbidding) als de horizontale dimensie (bv. het beroep dat de ziekenhuizen op ons doen). Voor de rest zouden veel meer contact willen hebben met de andere pastoraatgroepen. We hopen

bv. op een gezamenlijke dag of avond in het najaar 2015, en gemeenschappelijke vergaderingen van portefeuliehouders. De adressen en telefoonnummers van ieder; meer met elkaar doen.

Pastoraatgroep H. Driekoningen: is in grote lijnen akkoord met het beleidsplan; alleen de opmerkingen over A- en B-kerken (blz. 4) zijn achterhaald. Nogmaals benadrukken de pastoraatgroep-leden, dat zij zich midden in een cultuuromslag bevinden. Saillant punt is de missie van het beleidsplan: “spiritueel en solidair”. Hoe kunnen we dit in de Driekoningen-gemeenschap concretiseren? Binnen de nieuwe parochie is sprake van gescheiden werelden: over het MOC en de wereld van de migrantengemeenschappen weten we niets! “Solidair”: daar zouden we meer werk van willen maken.

Conclusies en werkplan

- 1. Verdere coaching en ondersteuning noodzakelijk.** Pastoraatgroepen moeten aandacht krijgen en gestimuleerd worden om hun specifieke en belangrijke rol in de geloofsgemeenschappen invulling te geven. Het beleid van het pastoraal team en de werkwijze van de pastoraatgroepen moeten zoveel mogelijk op één lijn komen. Dat betekent goed naar elkaar luisteren en soms geven en nemen. Alle input moet serieus genomen worden. Er zijn echter richtlijnen en kaders waarbinnen de pastoraatgroepen zich moeten verhouden. De pastoraatgroepen worden aangemoedigd het beleid te voeden met ideeën en suggesties. Er is ruimte en tijd nodig om de standpunten van leden pastoraal team en pastoraatgroep in alle rust te bespreken en nader toe te lichten. Het is duidelijk, dat de “culturen” in de verschillende gemeenschappen zeer divers zijn. Dit dienen we met z’n allen te respecteren en vruchtbaar te maken. Om dit proces te bevorderen zal de coach na de zomer de pastoraatgroepen wederom bezoeken: dit werkplan is daartoe een goede aanleiding. De coach zal elke pastoraatgroep in ieder geval twee keer per jaar bezoeken.
- 2. Verhouding pastoraal team en pastoraatgroepen.** De verhouding tussen het pastoraal team en de pastoraatgroepen en de onderscheiden verantwoordelijkheden zijn nog niet altijd even helder. Het pastoraal team is eindverantwoordelijk voor het pastorale beleid; de pastoraatgroepen werken “onder verantwoordelijkheid van het pastoraal team” (zie: *Pastoraatgroepen – Bulletin Pastorale Dienstverlening 2007-1*, blz. 7) en hebben voor hun taak een benoeming van de Bisschop ontvangen. “De pastoraatgroep zorgt voor de coördinatie van het pastoraat” (idem, blz. 7) in de gemeenschap waar zij verantwoordelijkheid draagt. De pastoraatgroep heeft tegelijkertijd een actieve verantwoordelijkheid, immers: “pastoraatgroepleden staan in hun eigen kracht. Zij bouwen de gemeenschap mee op door: het bevorderen van het aandeel van de gelovigen in de zending van de Kerk, het signaleren en bespreken van pastorale behoeften, het voorbereiden en doen uitvoeren van pastoraal beleid, het ontwerpen en helpen opzetten van pastorale projecten. (...) Het gaat immers om de plaatselijke pastorale dynamiek. Op deze manier is de pastoraatgroep een belangrijke stimulans om het zelfdragend vermogen van een geloofsgemeenschap aan kracht en betekenis te laten winnen.” (idem, blz. 5) Op deze wijze vullen Pastoraal team en pastoraatgroepen elkaar aan, vanuit hun onderscheiden verantwoordelijkheden.
- 3. Ontmoeting en gezamenlijke bezinning pastoraatgroepen.** De opmerkingen van de pastoraatgroep H. Jacobus dienaangaande zijn zeer constructief. Dat komt waarschijnlijk, omdat deze pastoraatgroep verder wil, terwijl ik in de andere groepen nog veel onzekerheid en instabiliteit constateer. De pastoraatgroep H. Jacobus merkt op, dat er in vergelijking met de situatie van vóór 1 januari geen fundamentele veranderingen hebben plaatsgevonden. De pastoraatgroepen van de H. Ignatius en de H. Antonius Abt ervaren echter het tegenovergestelde: daar is volgens hen héél veel veranderd. De pastoraatgroep H. Driekoningen ervaart de nieuwe situatie juist weer als een verademing. Dit tekent de totaal verschillende achtergronden en voorgeschiedenis van de gemeenschappen binnen de parochie Maria Sterre der Zee. A) *Gezamenlijke ontmoeting* en overleg van de pastoraatgroepen zal beslist

positief en stimulerend werken. Daarom: in het najaar planning van een gezamenlijke ontmoetingsavond of ontmoetingsdag.

B) Én: stimuleren van “*portefeuille-overleg*” (bv. ontmoeting tussen portefeuillehouders catechese van pastoraatgroepen en pastoraal team).

4. Concrete initiatieven zijn nodig om de **kloof tussen de verschillende leefwerelden binnen de parochie** te overbruggen. De pastoraatgroep H. Driekoningen noemt de wereld van de migrantengemeenschappen en het MOC een onbekende wereld. Deze pastoraatgroep wil meer werk maken van het aspect “solidair” in de missie van het pastorale beleidsplan. Om te beginnen zou het heel goed zijn, wanneer deze pastoraatgroep een rondleiding krijgt in het MOC. Een en ander valt te combineren met 2A.
5. Dit werkplan dient te worden besproken in het pastoraal team, met de pastoraatgroepen en het parochiebestuur.